

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

УДК 347.735

ЦИВІЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ДОГОВОРУ ПОЗИЧКИ

Бондарчук О.А.

Національна асоціація адвокатів України,
Рада адвокатів Сумської області

У цій статті досліджено цивілістичні аспекти договору позички. Розглянуто предметний склад зазначеного договору. Визначено предметні особливості позички. Встановлено юридичну природу та походження праввідносин позички. Проведено аналіз характерних ознак договору позички.

Ключові слова: позичка, договір, предмет, річ, майно.

Постановка проблеми. Інститут договору в українському законодавстві є достатньо різноманітним та носить системний характер. Цивільне законодавство України регулює в тому числі майнові відносини їх учасників (фізичних та юридичних осіб, а також суб'єктів публічного права). Цивільним кодексом України як нормативно-правовим актом вищої юридичної сили в приватно-правовій сфері врегульовано питання договірних відносин в державі. Так, Кодексом забезпечено нормативну основу правозастосовної практики, враховано наявність розгалуженої системи суспільних відносин. На законодавчому рівні прийнято груповий поділ договорів залежно від мети їх укладення, а саме:

– Договори щодо передачі майна у власність, повне господарське відання або оперативне управління (дарування, купівля-продаж, міна, позика і т. ін.);

– Договори щодо розпорядження результатами творчої діяльності (про передачу науково-технічної продукції, авторські договори і т. ін.);

– Договори про спільну діяльність (засновницький договір);

– Договори про передачу майна у користування (найм, оренда, прокат, лізинг);

– Договори про виконання робіт (підряд, договір на виконання проектних і пошукових робіт);

– Договори про надання послуг (доручення, комісія, зберігання, страхування).

Серед чисельного розмаїття договірних відносин особливу роль відіграють договори про передачу майна у користування, наразі маємо на меті зупинитись на договорі позички (договір безоплатної передачі речі для користування протягом встановленого строку). Здійснюючи правовий аналіз та встановлюючи юридичні аспекти походження договору позички, вважається за необхідне встановити своєрідність його предмету. Саме особливість предмети договору позички визначає його зміст та правосуб'єктність його сторін.

Аналіз наукової роботи з досліджуємого питання. Теоретичні аспекти існування та застосування на в практиці договору позички були досліджені наступними науковцями: Світ Ю.Л., Лепех С.М., Кузнецова Н.С., Кривенда О.В., Дзера О.В., Гончаренко О.Я., Вітрянський В.В., Брагінський М.І. та інші. Однак, позиції, висловлені

вказаними науковцями містять протиріччя та не визначають у повній мірі конкретний предметний склад договору позички.

Мета і завдання наукової праці. Основним напрямом наукового дослідження цієї праці є визначення предмету договору позички, встановлення його специфіки застосовуючи юридично-правовий аналіз природи походження, а також його індивідуалізація.

Основна частина. Серед розмаїття цивільно-правових договорів, в групі безоплатних угод значущу роль має договір позички. Ознаки зазначеного договору можливо виділити в достатньо широкому спектрі суспільних відносин як між фізичними особами (безоплатне користування фізичною особою індивідуально визначеною річчю, такою як транспортний засіб, переданою власником користувачеві), так і у відносинах з юридичними особами в сфері надання окремо визначених послуг (надання у користування книг бібліотеками читачам), більш того договір позички можливо виокремити у відносинах пов'язаних зі спонсорською допомогою (передача суб'єктом господарювання об'єкту нерухомого майна з метою строкового використання підприємствам, установам чи організаціям з державною чи комунальною формою власності). Таким чином, враховуючи широке поширення досліджуваного договору в суспільстві та державі, проблеми правового регулювання відносин пов'язаних з договором позички набувають достатньо важливого значення.

Вперше систематизовані та кодифіковані норми цивільного права Цивільного Кодексу РРФСР та Цивільного Кодексу УРСР 1922 року не мають згадок саме про договір позички. Зазначені норми радянського законодавства мали положення про позичкові операції, однак якщо здійснити системний аналіз зазначених норм законів, то можливо прийти до висновку про відсутність синонімізації договору позички та згадуваної позичкової операції. В своїх працях видатний цивіліст Замятіна К.Г. вважала, що під визначенням позички у вказаних нормах цивільного права розумілись відносини, які виникають з кредитних чи позикових операцій [3, с. 18].

Однак, навіть приймаючи до уваги законодавче не врегулювання відносин, які виникають з договору позички в сучасному розумінні, такі договори

поширювались у приватно-правових відносинах в державі. Вважається, що саме через фактичне поширення використання договору позички у відносинах в державі, тогочасні науковці-цивілісти почали дослідження його правової природи.

Так, аналізуючи хронологію розвитку наукової думки з питань суспільних відносин, що регулюються договором позички, Рясанцев В.О. в 1938 році видає наукову працю «Договір безоплатного користування майном». Через довший великий проміжок часу Полянська Г.М. в 1954 році було видано підручник «Окремі види зобов'язань», в якому в тому числі згадано саме про договір позички в сучасному його розумінні – договір про безоплатне користування чужим майном, що здійснювалось на законних підставах особою, отримувачем майна. Більш того, в 1959 році Новицьким І.Б. видано підручник «Окремі види зобов'язань», в якому також частково згадувалось про правову природу безоплатного користування чужим майном. Однак, радянські вчені-цивілісти у своїх працях не використовувала назву «договір позички», прийнятним для відносин безоплатного користування майном вважалось застосування терміну «договір безоплатного користування майном». Главою 27 Цивільного Кодексу УРСР 1963 року нормативно закріплювалась наявність в цивільному праві поняття «договір безоплатного користування майном», яке врегульовувало відносини з законного безоплатного користування чужим майном особою, які це майно передано на певний час власником добровільно.

В той же час, слід зазначити, що поняття «договір позички» визначало відносини, які в сучасному цивільному праві регулюються кредитним договором. Стаття 382 Цивільного Кодексу УРСР 1963 року визначала, що питання надання кредитних коштів державним підприємствам, колгоспам, організаціям кооперативної та громадської власності регулювались шляхом затвердження планових показників діяльності через надання саме цільових позичок Державним банком СРСР, а так само іншими банками СРСР. Такі позички надавались в порядку, встановленому чинним на той час радянським законодавством на певний, визначений у договорі строк. Враховуючи такий механізм використання поняття «позички», вважається, що відносини, які витікали з нього не були досконалими.

Проводячи системний аналіз норм глави 27 Цивільного Кодексу УРСР 1963 року, а саме статті 324 цього ж кодексу, в якій давалось визначення поняття «договору безоплатного користування майном», можливо дійти висновку про предметний склад зазначеного договору. Так, предметом договору про безоплатне користування майном в розумінні ст. 324 Цивільного Кодексу УРСР 1963 року визначалось «майно» в широкому розумінні цього терміну. Зазначеною статтею Цивільного Кодексу не розрізнялись поняття «річ» та «майно». Приймаючи до уваги прийняту термінологію в цивілістиці, було практично неможливим відмежування «речового права» від «майнового права». В обговорюваному Кодексі не було застосовано чіткий предметний склад договору безоплатного користування чужим майном. Нормами вказаного Закону враховано лише ознаки

договору безоплатного користування чужим майном, що викликало певні колізії при практичному використанні такого договору. Враховуючи багаторічний досвід дослідження питання застосування на практиці договору позички, приймаючи до уваги наукову роботу правників в даному напрямку, Цивільним Кодексом України 2003 року встановлено поняття «договору позички» в сучасному розумінні цього терміну. Нормами згаданого Кодексу поняття «позичка» вже було використано саме для врегулювання суспільних відносин, що виникають лише з безоплатного користування чужою річчю та фактично законодавчо визначене поняття «позички» відповідало відносинам, що виникають з даного договору. Суспільно-правові відносини, що витікають з договору позички зазначеним Кодексом розміщено в окрему главу, яка має однойменну назву: Глава 60, «Позичка». Однак, приймаючи до уваги, що на законодавчому рівні було визначено поняття «позички» саме як безоплатне користування чужою річчю, в суспільстві така цивілістична позиція не відразу знайшла своє відображення.

Навіть у наш час, згаданий термін «позички» у відносинах побутового характеру вживається не лише з приводу безоплатного користування чужою річчю, а й у зносинах, пов'язаних з договорами позики та кредиту. Більш того, непоодинокими випадками є використання поняття «позики» у відносинах, які виникають з договору зберігання. Вважається, що така підміна понять має своїм початком неоднозначне та невірне використання у радянській цивілістиці договору позички.

Наразі, Цивільним Кодексом України 2003 року зі змінами та доповненнями, а саме статтею 827 встановлено, що за договором позички одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов'язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку. Таким чином, приймаючи до уваги законодавчо визначене поняття, можливо дійти до висновку, що найчастіше предметом договору позички є індивідуально визначена річ. Вважається, що речі, визначені родовими ознаками не становлять предмет договору позички. Така позиція обумовлена суттю договору, та його нормативним визначенням. Так, відповідно до умов договору позички річ за ним передається для користування лише протягом певного, визначеного домовленістю сторін строку, після спливу якого користувач зобов'язаний повернути отримано раніше річ. Навіть, у разі, якщо строк повернення речі не встановлено в договорі, то отримана раніше річ повертається позичкодавцю на його вимогу. Більш того, зауважимо, що предмет договору – річ отримана відповідно до його умов, повинна бути повернена в тому ж стані, в якому вона була не момент отримання від позичкодавця. Таким чином, вказуючи на необхідність повернення переданої за договором позички речі у тому стані, в якому вона була отримана раніше (не рахуючи природного зносу) законодавець передбачає, що поверненню підлягає саме та річ, яка була отримана, що неможливо у разі використання речей, визначених лише родовими ознаками, а від так суперечить суті договору позички. Проводячи аналіз поняття «річ, визначена індивідуальними ознаками» можливо дійти висновку, що це річ, яка наділена ознаками, які властиві саме цій речі,

більш того, такі ознаки індивідуалізують цю річ та виділяють її з розмаїття подібних – речей схожих за родовими ознаками.

Крім того, вважається необхідним додати, що в Цивільному Кодексі України 2003 року, в статті 184, законодавчо закріплене поняття «річ, визначена індивідуальними ознаками». Таким чином, законодавець дає зрозуміти, що поняття «річ, визначена індивідуальними ознаками» може застосовуватись при регулюванні різноманітних суспільних відносин нормами цивільного закону. Дослідивши зазначений термін та норми чинного законодавства з цього приводу, доходимо висновку про те, що в разі пошкодження чи втрати індивідуально визначеної речі, її повернення в натурі позичкодавцю є неможливим. В зазначеному випадку все, що може запропонувати користувач позичкодавцю – відшкодування шкоди в розумінні цивільного закону. Індивідуалізовані речі досить часто є унікальними, єдиними за родовими ознаками, наприклад, оригінал твору мистецтва, рукопис і таке інше [7, с. 109].

Науковцями нерідко вказується, що речі, визначені індивідуальними ознаками є не тільки унікальні речі (єдині за родовою ознакою у певний період часу, але й речі, кількість яких є дуже малою, у зв'язку з чим вони набувають певної цінності), а так само інші речі, які все ж носять індивідуальний характер та виділяються з речей тієї родової ознаки будь – яким чином [2, с. 18].

Крім того, враховуючи факт передання речі за договором позички саме для користування, предметом такого договору не можуть бути споживні речі (відповідно до статті 185 Цивільного Кодексу України споживна річ – це річ, яка внаслідок одноразового її використання знищується або припиняє існувати у первісному вигляді, як то харчові продукти, матеріали, з яких виготовлюються речі). Таким чином, враховуючи норми цивільного законодавства, споживна річ не може виступати предметом договору позички через її фактичне знищення в процесі споживання, що роботи її повернення позичкодавцю неможливим, а від так виключає позичкові правовідносини в такому випадку. Також, вважається, що грошові кошти також не можуть виступати предметом договору позички, оскільки не є індивідуально визначеними, за винятком того випадку, коли певна грошова банкнота або монета є музейним чи виставковим експонатом. За для повного розуміння специфіки предмету договору позички вважається необхідним зупинитись на правовому визначенні неспоживної речі, яке міститься в статті 185 Цивільного Кодексу України. Неспоживною є річ, призначена для одноразового використання, яка зберігає при цьому свій первісний вигляд протягом тривалого часу.

Повертаючись до статті 827 Цивільного Кодексу України бачимо, що законодавець імперативно встановив предмет договору позички, однак не зазначив можливість передання рухомої чи нерухомої речі в користування. В процесі дослідження правового походження договору позички та його особливостей, вважається, що предметом такого договору може виступати нерухоме майно, за певними виключеннями. Предметом досліджуваного договору є найчастіше рухома річ, визначена індивідуальними ознаками. Враховуючи статтю 181

Цивільного Кодексу України рухомою річчю є річ, яку можливо вільно переміщувати у просторі без зміни її цільового призначення та втрати цінності.

Прикладом передачі рухомої речі у позицію є передання у безоплатне користування однією фізичною особою іншій телевізору, який користувач зобов'язаний передати позичкодавцю зі спливом обумовленого в договорі строку користування. Нерухома річ може бути предметом договору позички, якщо не враховувати речі, для яких встановлено спеціальний режим правового регулювання. На підтвердження такої позиції є судова практика, яка розповсюджена в Україні.

Так, Господарським судом Івано-Франківської області в рішенні від 06 жовтня 2009 року у справі № 18/118 за позовом Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради про звільнення незаконно займаних приміщень. Господарським судом Івано-Франківської області встановлено, що виконавчим комітетом Івано-Франківської міської ради подано позовну заяву до Івано-Франківського бюро медико-соціальної експертизи про звільнення незаконно займаних приміщень, загальною площею 200 м. кв., які розташовані в нежитловій будівлі за адресою: м. Івано-Франківськ, вулиця Г. Мазепи, будинок 114. В засіданні позивач підтримав поданий позов з підстав, що викладені в ньому. Так, позивач зазначив, що між ним та відповідачем 15.06.2005 укладено договір позички нежитлових приміщень № ДП-050 за вказаною вище адресою з терміном його дії до 15.06.2006 року. Керуючись рішенням виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради від 03.08.06 року «Про оренду та безоплатне користування (позичку) об'єктами комунальної власності територіальної громади міста Івано-Франківська», договором № УП-050-1 від 03.08.06 року про внесення змін до Договору позички № ДП-050, термін його дії подовжено до 31.12.2006 року. В засіданні позивач вказав на той факт, що у зв'язку з закінченням терміну дії зазначеного договору позички 31.12.2006 року, подальше використання вказаного приміщення відповідачем є неправомірним та здійснюється без достатніх правових підстав, у зв'язку з чим відповідача було повідомлено листом за вих. № 1619/05-12/49 від 31.12.2006 року про припинення дії Договору позички № ДП-050 та запропоновано взяти використовуване приміщення в оренду. Листом за вих. № 561 від 02.01.2007 року відповідачем позивачу було запропоновано укласти договір оренди використовуваних приміщень, застосувавши пільгу при розрахунку орендної плати. Розглянувши зазначений лист позивач листом за вих. № 1971/05-12/51 від 04.01.2007 року повідомив відповідача про відмову надання в оренду зазначених приміщень з використанням пільгового розрахунку орендної плати за його використання. Незважаючи на не укладення договору оренди використовуваного приміщення та закінчення строку дії договору позички на нього, відповідачем не повернуто вказане приміщення власнику, що й змусило останнього звернутись до суду. У запереченні на позовну заяву відповідач зазначив, що позовні вимоги є необґрунтованими та такими, що не підлягають задоволенню враховуючи, що ОБМСЕ розташовано в спірному приміщенні з 1992 року на під-

ставі Постанови КМУ № 83 від 22.02.1992 року. Діяльність відповідача здійснюється на підставі акредитаційного сертифікату МОЗУ та ліцензії. Вказує, що відповідач є єдиним закладом, що здійснює медико-соціальну експертизу в Івано-Франківській області. Додає, що зазначена діяльність є складовою частиною програми захисту інвалідів та інтегрування їх у всі сфери життя суспільства. Також відповідачем зазначено, що питань щодо використання приміщень іншими установами комісії медико-соціальної експертизи не виникало. Враховуючи матеріали судової справи, а також пояснення позивача та відповідача, суд вважає, що позов підлягає задоволенню. У зв'язку з чим та на підставі ст.ст. 8, 124 Конституції України, ст.ст. 15, 833, 836 ЦК України, ст.ст. 49, 82-85 ГПК України суд задовольняє позов, зобов'язуючи Івано-Франківське бюро медико-соціальної експертизи звільнити займані приміщення та передати їх відповідно до акта прийому-передачі позивачу.

Крім того, до нерухомих речей у відповідності до вимог чинного законодавства відносяться земельні ділянки, а так само і об'єкти, що розташовані на них, переміщення яких є неможливим без зміни призначення таких об'єктів чи втрати їх цінності. Так само, нерухомою річчю можливо у відповідності до норм статті 181 Цивільного Кодексу України визнати морські та повітряні судна, космічні об'єкти, а так само і інші речі, право на які підлягає державній реєстрації.

Досліджуючи питання застосування договору позички, предметом якого виступає нерухома річ, можливо дійти висновку, що найчастіше нерухома річ є предметами відплатних договорів, передбачених Цивільним Кодексом України, як то договір найму (оренди), найм (оренда) житла, купівля-продаж, дарування і таке інше. Також хотілось би зазначити, що у відповідності з нормами статей 190 та 827 Цивільного Кодексу України майнові права та обов'язки не можуть розглядатись як предмет договору позички. Таким чином, у відповідності до ст. 191 Цивільного Кодексу України неможливо розглядати як предмет договору позички і підприємство як єдиний майновий комплекс в розумінні нерухомої речі.

В наукових дослідженнях виникає питання щодо можливості застосування в якості предмету договору позички грошових коштів або цінних паперів. Вважається, що грошові кошти є замінною річчю, яка характеризується родовими ознаками. Специфікою грошових коштів як об'єкта цивільного обороту є той факт, що вони підлягають оцінці не за кількістю знаків, а за чисельністю грошових одиниць та виступають еквівалентним значенням вартості товару [4, с. 224].

Приймаючи до уваги факт того, що предметом договору позички є речі індивідуалізовані, тобто незамінні, то грошові кошти не можуть виступати предметом досліджуваного договору. Щодо можливості бути предметом зазначеного договору цінних паперів, слід звернутись до положень статті 194 Цивільного Кодексу України. Загальною ознакою цінного паперу є посвідчення ним майнового права або сукупності таких прав, також слід додати, що цінний папером є документ, який втілює майнові права і його передача або реалізація можлива лише шляхом використання

такого цінного паперу. Також, цінний папір є документом формального змісту та форми, який в обов'язковому порядку містить реквізити, визначені чинним законодавством.

Цінний папір може бути предметом цивільного обігу та відповідно до ст. 177 Цивільного Кодексу України він носить ознаку публічної достовірності та відноситься до об'єктів цивільних прав. У відповідності до ст. 181 Цивільного Кодексу України, цінні папери можливо віднести до рухомого майна. Таким чином, приймаючи до уваги перелічені ознаки цінних паперів вважається, що вони не можуть виступати предметом договору позички.

Так, вважаємо, що до предметного складу договору позички можливо віднести індивідуалізовані, не споживні, заміна яких неможлива, нерухомі та рухомі речі. Враховуючи викладене, лише у випадку застосування речі, визначеної переліченими вище ознаками, укладений договір в повній мірі буде відповідати науковій трактовці поняття договору позички.

Дослідження предмету договору позички зобов'язує визначити поняття права власності на плоди, продукцію, доходи, одержані від використання речі, отриманої згідно договору позички у користування. Якщо повернутись у минуле, а саме дослідити принципи цивільних відносин у Стародавньому Римі, то можна побачити, що будь-які плоди чи доходи від речі, незалежно від перебування цієї речі в користуванні чи позичці, належали їй власникові. В разі ж бажання залишати плоди чи доходи у користувача, такі положення повинні були бути обумовлені при укладенні договору позички [10].

Положеннями Цивільного Кодексу УРСР 1963 року встановлювалось, що продукцією, плодами чи доходами рахувалось все вироблене або одержане від використання речі. Відповідно до зазначеного положення закону плоди, приплід, доходи від використання речі вважались власністю власника цієї речі, якщо інше не було передбачено договором чи законом. Сучасним же законодавством не врегульовано питання права власності на плоди, продукцію та дохід від використання речі, що передано у позичку. Статтею ж 189 Цивільного Кодексу України продукцією, плодами та доходами є все те, що виробляється, добувається, одержується з речі або приноситься річчю. Вказане положення закону не встановлює особливої правової природи продукції, доходів чи плодів. Вони є цивільністичною доктриною. Так, все, що створюється шляхом виробничих дій в матеріальній формі та є новою чи частково новою річчю і є продукцією. Результатом органічного розвитку речі є плодом. Доходом вважається те, що отримується в результаті експлуатації та цивільному обороті [1, с. 180].

У відповідності до ст. 189 Цивільного Кодексу України визначені поняття «дохід», «плоди», «продукція» належать власникові речі, яка перебуває у користувача відповідно до договору позички, якщо інше не визначено договором чи законом. Таким чином, власник речі має право вимагати передачі йому дохід, плоди чи продукцію, отримані від переданої у позичку речі.

Висновки. До предметного складу договору позички можливо віднести індивідуалізовані, не споживні, заміна яких неможлива, нерухомі та рухомі речі. Нерухома річ може входити до пред-

метного складу договору позички лише у разі відсутності спеціального правового регулювання щодо цієї нерухомої речі. Враховуючи викладене, лише у випадку застосування речі, визначеної переліченими вище ознаками, укладений договір в повній мірі буде відповідати науковій трактовці поняття договору позички. Не можуть бути предметом договору позички майнові права та обов'язки, у зв'язку з чим неможливо розглядати предметом зазначеного договору підприємство як єдиний майновий комплекс.

У відповідності до ст. 189 Цивільного Кодексу України визначені поняття «дохід», «плоди», «продукція» належать власникові речі, яка перебуває у користувача відповідно до договору позички, якщо інше не визначено договором чи законом. Таким чином, власник речі має право вимагати передачі йому дохід, плоди чи продукцію, отримані від переданої у позичку речі.

Враховуючи викладене, вважається за необхідне чіткого визначення на законодавчому рівні предмету договору позички.

Список літератури:

1. Барінов Н. А. «Советское гражданское право» / Н. А. Барінов. – Саратов, 1991. – 180 с.
2. Гумаров И. «Понятие вещи в современном гражданском праве России» // «Хозяйство и право». – 2000. – № 3. – С. 78-84.
3. Замятина К. Г. «Договоры долгосрочной банковской ссуды по советскому гражданскому праву (некоторые виды)»: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.03. – Ленинград, 1961. – 18 с.
4. Лепех С. «Поняття договорів позики, кредиту та позички за законодавством України» // «Актуальні проблеми держави і права». Збірник наукових праць. Випуск 13. – Одеса, 2002. – 224 с.
5. Житловий кодекс УРСР: Закон УРСР від 30.06.1983 № 5464-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1983. – № 28. – Ст. 573.
6. «Про оренду землі»: Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1998. – № 46-47. – Ст. 280.
7. Суханов Е. А. «Учебник гражданского права» / Е. А. Суханов. – М.: Волтерс Клувер, 2005. – 496 с.
8. Цивільний кодекс Української РСР: Закон Української РСР від 18 липня 1963 р. № 1540-VI // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1966. – № 46.
9. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
10. Diosdi G. «Contract in Roman Law: From the Twelve Tables to the Glossators». – Budapest, 1981. – 230 p.

Бондарчук А.А.

Национальная ассоциация адвокатов Украины,
Совет адвокатов Сумской области

ЦИВИЛИСТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ДОГОВОРА ССУДЫ

Аннотация

В данной статье изучены цивилистические аспекты договора ссуды. Рассмотрен предметный состав указанного договора. Определены предметные особенности ссуды. Установлена юридическая природа и происхождение правоотношений ссуды. Проведен анализ характерных признаков договора ссуды.

Ключевые слова: ссуда, договор, предмет, вещь, имущество.

Bondarchuk A.A.

The National Association of Ukraine,
Bar Council of Sumy Region

CIVIL ASPECTS OF CONTRACT LOAN

Summary

This paper studied the civil law aspects of the loan agreement. Considered a substantive part of the said contract. Identified substantive features of the loan. Established the legal nature and origin of the relations of the loan. The analysis of the characteristic features of the loan agreement.

Keywords: loan, contract, subject, thing, property.